

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR EFEKT MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT
TË MËSUESVE TË LËNDËS SË GJUHËS SË HUAJ**

(Anglisht, Frëngjisht, Gjermanisht, Italisht, Greqisht, etj.)

2016

1. HYRJJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së Gjuhëve të Huaja është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Gjuhëve të Huaja në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MAS-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie - nxënies; programet përkatëse lëndore;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi, si dhe të lëndës së Gjuhës së Huaj, në veçanti;
- aspekte të etikës dhe komunikimit;
- aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe;

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- përmbajtjen shkencore të lëndës së Gjuhës së Huaj, sipas programeve lëndore përkatëse.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të gjuhës së huaj është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi përmbush dy objektiva kryesore:

- ❖ të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Gjuhëve të Huaja në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- ❖ të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demostrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demostrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të përdorë aftësitë e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë, përcaktohen:

- ✓ kompetencat profesionale si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- ✓ literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA : DOKUMENTET ZYRTARE

Kompetenca

Literatura e rekomanduar

Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe dokumentacionit shkollor

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i gjuhës së huaj:

- njeh ligjin mbi sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi;
- zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore;
- zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës;
- demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies;
- zbaton etikën profesionale të mësuesit;
- respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit;

- Ligji Nr. 69/2012 për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë.
- Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), Nr 343, datë 19.08.2013.
- Udhëzim Nr. 25, dt. 17.08.2015 për vitin shkollor 2015-2016 në sistemin arsimor parauniversitar.
- Korniza kurrikulare, 2014
- Kurrikula bërthamë klasa 6-9, 2014
- Udhëzimi Nr. 44, datë 16.10.2014 “ Për disa shtesa dhe ndryshime në Udhëzimin Nr. 21 datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore – edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”.
- Udhëzimi “Për zhvillimin e provimeve të

- respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit;
- zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit.
- maturës shtetërore”, 2016.
- Udhëzim Nr. 5 datë 25.02.2013 “Për standardet e mësuesit”.
- Udhëzimi Nr. 26 datë 15.08.2015 “Zhvillimin Profesional të Punonjësve Arsimorë”.
- Udhëzimi “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”, 2016.
- Udhëzimi Nr.34, dt.11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”.
- Udhëzimi Nr.38, datë 06.10.2015 “Për procedurat e lëvizjes paralele, emërimit dhe largimit nga puna të mësuesit në institucionet arsimore publike të sistemit arsimor parauniversitar”.
- Karta e performancës së shkollës.
- Standardet e shkollës si qendër komunitare.

FUSHA: PROGRAMET LËNDORE

Kompetenca

Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të gjuhës së huaj në shkollë

Literatura e rekomanduar

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i gjuhës së huaj:

• zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të	• Korniza kurrikulare 2014. • Programet aktuale lëndore të gjuhës së huaj për arsimin bazë 1-9. • Programet aktuale lëndore të gjuhës së huaj për arsimin e mesëm të lartë 10-12. • Programet me kurrikulën bazuar në kompetenca klasa 6-7. • Programet aktuale lëndore të gjuhës së huaj për arsimin profesional.

parashikuara në program;

- gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre;
- harton objektiva (rezultate të nxëni) për tema mësimore ose grup temash, kapitujsh, në përputhje me objektivat (shkathësitë) e programit;
- tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të gjuhës së huaj);
- shpjegon lidhjen program-tekst nxënësi;
- përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e objektivave të programit;
- siguron informacion që demonstroi lidhjen e gjuhës së huaj me shkencat e tjera dhe me jetën reale.

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE

Kompetenca I

Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e gjuhës së huaj

Literatura e rekomanduar

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i gjuhës së huaj:

- demonstron përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij;
- përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve;
- demonstron respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit;
- identifikon nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar);
- planifikon punën afatshkurtër dhe afatgjatë me

- Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.

nxënësit me nevoja të vecanta;

- motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelsat e progresit të tyre;
- krijon klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit;
- punon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit.

Kompetenca II

Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e gjuhës së huaj

Literatura e rekomanduar

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i gjuhës së huaj:

- përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve;
- përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një objekti të caktuar;
- përdor metoda e teknika që nxisin mendimin e pavarur e krijues të nxënësve;
- planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin;
- përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen;
- demonstron teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit;
- shpjegon parimet e hartimit të një testi;

- Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese, me në qendër nxënësin, metodologjinë e mësimdhënies së *gjuhës së huaj*.
- Udhëzues dhe materiale mbështetëse që orientojnë për hartimin e objektivave (rezultatet e të nxënësve) të orës së mësimin, përgatitjen e planifikimit ditor të mësuesit, organizimin e orës së mësimin.

Kompetenca III

Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në gjuhën e huaj

Literatura e rekomanduar

Rezultatet e pritshme

Mësuesi i gjuhës së huaj:

- prezanton materiale gjuhësore duke përdorur

- Tekstet e informatikës që përdorin nxënësit;
- Literaturë që ka në fokus përdorimin e

teknologji të përshtatshme si: Power Point, Excel, Word;

- nxënësit të bëjnë prezantime në gjuhën e huaj duke përdorur programe kompjuterike të njohura për ta;
- gjen dhe përdor materiale nga Website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien;
- përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së gjuhës së huaj apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthurren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga website.

programeve kompjuterike.

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE KOMUNIKIMIT

Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit	Literatura
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i gjuhës së huaj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kodi i Etikës së Mësuesve në Arsimin Parauniversitar Publik dhe Privat, 30.11.2013 • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe	Literatura
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i gjuhës së huaj:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Literaturë dhe udhëzues metodikë për përdorimin e rregullave të drejtshkrimit

- njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe të gjuhës shqipe.
- zbaton rregullat e drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor.

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës e gjuhës së huaj	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i gjuhës së huaj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zotëron mirë gjuhën e huaj në të gjitha aftësitë gjuhësore (shkrim, lexim, dëgjim, të folur); • përditësohet me zhvillimet e reja të gjuhës së huaj; • ndjek dinamikën e pasurimit të gjuhës së huaj; • përdor fjalët dhe shprehjet e reja në pjesë leximi, dialogje apo mjedise të tjera gjuhësore që janë më afër gjuhës amtare; • njeh kulturën e vendeve ku flitet gjuha e huaj; • njeh historinë e tyre. • përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe shprehive; • dallon ndërvarësinë e koncepteve gjuhësore nga njëri - tjetri dhe lidhjen me konceptet e lëndëve të tjera; 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekste të lëndës për mësuesin dhe nxënësin, materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës. • Kuadri i Përbashkët Evropian i Referencave për Gjuhët. • Portofoli Evropian i gjuhëve